

Hranice a jejich ochrana v kontextu mezinárodního práva lidských práv a suverenity státu

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá státními hranicemi, zejména jejich určováním a ochranou v souvislosti se státní suverenitou a lidskými právy a snaží se odpovědět na otázku, kde se v rámci ochrany státních hranic setkává suverenita s lidskými právy. Státní hranice vymezují státní území, které je jedním ze základních znaků státu, tak, jak ho vnímá mezinárodní právo veřejné. Co nejpřesnější vymezení státního území je pro samotný stát zásadní, neboť tak má představu o rozsahu své působnosti. Nad svým územím totiž vykonává svou územní výsost, stejně jako vykonává svou moc i nad obyvateli tohoto území. Zároveň je povinen zajišťovat bezpečnost na svém území a svých obyvatel, s čímž souvisí ochrana státních hranic a potřeba jejich kontroly ze strany státu. Určování státních hranic a jejich kontrola tak jednoznačně souvisí se státní suverenitou. Ovšem přílišná ochrana a kontrola hranic se může snadno ocitnout v rozporu s lidskými právy, konkrétně např. se svobodou pohybu a pobytu. Pak je důležité zamyslet se a určit, která z těchto dvou hodnot by měla mít převahu. Zda je to státní suverenita, povinnost státu zajistit bezpečnost a určité právo státu na přehled o pohybu na jeho hranicích, nebo co možná nejširší svoboda jednotlivce.

Tato práce se nejprve zabývá obecným vymezením základních pojmů mezinárodního práva veřejného. Dále je věnována pozornost hranicím, procesu jejich určování, jejich významu v historickém kontextu, tradičním i moderním způsobům ochrany a jejich pojetí v rámci Evropské unie a Schengenského prostoru. Také se zaměřuje na vznik, význam a ochranu hranic v České republice a kontrastem s pojetím hranic, na jejich ochranu a možnosti jejich přechodu ve Státě Izrael a porovnává, co u kterého z těchto dvou států spíše převažuje, zda suverenita, či lidská práva. Autor se následně věnuje státní suverenitě, lidským právům, konkrétně svobodě pohybu a pobytu, dále také roli států a státních hranic v procesu migrace a kontextu azylového práva. Nakonec zmiňuje ještě další lidská práva narážející na státní hranice, přičemž ochrana hranic může pro tato práva znamenat jistá omezení.

Klíčová slova: ochrana hranic, státní suverenita, lidská práva